

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 584/2021
16.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић, Татјане Миљуш, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца BEGOVIĆ COMMERCE ДОО Нови Сад, ул. Земљане ћуприје број 12, чији је пуномоћник Мирна Вујовић, адвокат у ..., против утуженог UniCredit Banka Србије АД Београд, ул. Рајићева бр. 27-29, чији је пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат у ..., ради утврђења ништавости и исплате, вредност предмета спора 5.573,90 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 3 Пж 4950/21 од 14.07.2021. године, у седници већа одржаној дана 16. децембра 2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда 3 Пж 4950/21 од 14.07.2021. године.

УСВАЈА СЕ ревизија, **ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ** пресуда Привредног апелационог суда 3 Пж 4950/21 од 14.07.2021. године и пресуда Привредног суда у Београду 10 П 7739/20 од 31.03.2021. године, тако да **СЕ ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца BEGOVIĆ COMMERCE ДОО Нови Сад да се утврди да је ништава одредба Уговора о кредиту за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава са субвенционисаном каматном стопом број RR ../13 од 06.03.2013. године, и то члан 7. уговора који гласи: „корисник кредита је обавезан да пре дана пуштања у течај плати накнаду у висини 0,50% од износа кредита у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања предметне накнаде“, и да су ништаве све њене последице, и **ОДБИЈА СЕ** захтев којим је тужилац тражио да се обавеже тужени да тужиоцу исплати износ од 5.573,90 динара са законском затезном каматом почев од 06.03.2013. године па до исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 77.700,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 10 П 7739/20 од 31.03.2021. године, у ставу I изреке, утврђено је да је ништава одредба члана 7. Уговора о кредиту за

одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава са субвенционисаном каматном стопом број RR ./13 од 06.03.2013. године, чија је садржина наведена у овом ставу изреке. У ставу II изреке усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 5.573,90 динара са законском затезном каматом почев од 06.03.2013. године до исплате. У ставу III изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 59.700,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Привредног апелационог суда 3 Пж 4950/21 од 14.07.2021. године, одбијена је жалба туженог као неоснована и потврђена наведена првостепена пресуда, а одбијен је и захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против другостепене пресуде тужени је изјавио благовремену ревизију позивом на одредбу члана 404. Закона о парничном поступку, због потребе за уједначавањем судске праксе, којом пресуду побија због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао посебну ревизију туженог и утврдио да испуњава услове прописане одредбом члана 404. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 74/11... 18/20) за одлучивање о истој, због потребе за уједначавањем судске праксе поводом захтева корисника кредита за утврђење ништавости уговорне одредбе о наплати трошкова обраде кредита и враћања новчаног износа који су платили банци на основу те уговорне одредбе, а код такозваних субвенционисаних кредита.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку и одлучио да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су биле у пословном односу по основу Уговора о кредиту за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава са субвенционисаном каматном стопом од 06.03.2013. године, којим уговором је тужиоцу као кориснику кредита одобрен кредит у износу до 10.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан пуштања кредита у течај. Утврђено је да је тужена банка на основу одредбе члана 7. наведеног уговора од тужиоца наплатила износ од 5.573,90 динара на име трошкова обраде кредитног захтева. Даље је утврђено да су тужиоцу у поступку закључења уговора уручени План отплате кредита и Преглед битних елемената кредита.

На основу утврђеног чињеничног стања, првостепени суд закључује да тужена банка није у складу са чланом 231. Закона о парничном поступку доставила доказе да је тужиоцу у предуговорној фази уручила понуду која је садржала јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита, а којом би тужиоца упознала са свим елементима уговора који се односе на врсту и висину свих накнада и трошкова који падају на терет корисника кредита, укључујући и трошкове који се односе на обраду кредитног захтева. Стога, првостепени суд налази да тужилац није био упознат са условима уговора који се односе на предметне трошкове, те да није имао јасне и недвосмислене податке о висини трошкова кредита. Према становишту првостепеног суда, Преглед битних елемената не може имати карактер понуде, исти је сачињен дана

06.03.2013. године, али тужена банка није доставила доказе на околност када је уручен тужиоцу, из ког разлога првостепени суд сматра да није доказано да је уручењем Прегледа битних елемената тужилац у предуговорној фази јасно информисан о трошковима одобреног кредита.

На основу наведеног, првостепени суд је утврдио ништавост уговорне одредбе из члана 7. уговора о кредиту и као последицу наведеног усвојио тужбени захтев за исплату новчаног износа од 5.573,90 динара, који је тужени наплатио по ништавој уговорној одредби.

Привредни апелациони суд прихвата материјалноправне закључке првостепеног суда и додаје да банка обрачуном и наплатом ефективне каматне стопе врши наплату трошкова обраде кредита, те да стога уговорање наплате ових трошкова у једнократном износу, и то задржавањем дела средстава из одобреног кредита, а уједно и њиховим укључивањем у ефективну каматну стопу, доводи до неравноправности учесника облигационих односа у корист банке. Према становишту другостепеног суда, наведено поступање је супротно начелу савесности и поштења прописаним у члану 12. Закона о облигационим односима, и не може уживати правну заштиту.

Врховни касациони не прихвата изнето правно схватање нижестепених судова у погледу ништавости уговорне одредбе којом је уговорена накнада за обраду кредита, а што је од утицаја и на одлуку о исплати утуженог новчаног износа.

Заузето правно становиште нижестепених судова у погледу недостатка понуде дате у предуговорној фази на основу које би се тужилац упознао са висином ефективне каматне стопе и свим трошковима накнада које га терете у поступку реализације кредитног захтева, не може се прихватити у конкретном случају. Ово из разлога што је обавеза плаћања трошкова обраде кредита прописана спорном уговорном одредбом установљена у складу са одредбом члана 6. тачка 3. Уредбе о условима за субвенционисање камата за кредите за одржавање ликвидности и финансирање обртних средстава у 2013. години („Сл. гласник РС“, 8/2013). Том одредбом је прописано да једнократна накнада за обраду кредита коју банка зарачунава корисницима кредита не може бити виша од 0,5% од износа кредита. Осим тога, наведеном уредбом прописују се и други услови који се односе на могућност добијања кредита за одржавање ликвидности и финансирање трајних обртних средстава којима се одређују износи намењени за кредитирање предузетника, малих и средњих предузећа, начин пласирања и враћања тих средстава, као и услови за субвенционисане камате. На тај начин су учињени познатим услови за добијање предметних кредитних средстава, којим су клијенти банке обавештени о условима за закључење уговора са банком. У складу са тако прописаним условима закључен је предметни уговор о кредиту парничних странака у коме је одредбом члана 7. уговора прописана и обавеза плаћања једнократне накнаде трошкова обраде кредита у висини од 0,5% у односу на одобрени износ кредита.

Из тих разлога правно је неутемељен закључак нижестепених судова да тужени није поступио у складу са нормативним актима којима су уређени субвенционисани кредити, из разлога што је тужена банка тужиоцу уручила Преглед битних елемената

кредита у којем су наведени основни подаци о кредиту, укључујући и висину ефективне каматне стопе, као и трошкови који улазе у обрачун исте.

Такође, не може се прихватити ни образложење другостепеног суда да банка обрачуном и наплатом ефективне каматне стопе врши наплату трошкова обраде кредита. Овакво становиште другостепеног суда нема своје утемељење у материјално правним одредбама којима је регулисан уговор о кредиту, будући да ни законским, а ни подзаконским актима које доноси Народна банка Србије, није забрањено банци да трошкове наплаћује задржавањем дела новчаног износа приликом пуштања кредита у течај. Чињеница да су у прегледу битних елемената уговора о кредиту приказани трошкови који улазе у обрачун ефективне каматне стопе, не значи да банка и наплаћује ануитете по тој стопи, већ она првенствено служи кориснику кредита да процени економски терет који је дужан да сноси приликом испуњења уговора о кредиту. Стога, нема основа за закључак да је банка поступала супротно начелу савесности и поштења из члана 12. Закона о облигационим односима, одакле произлази да је одлука другостепеног суда заснована на погрешној примени материјалног права.

Имајући у виду да нижестепени судови нису правилно применили материјално право када су утврдили ништавост члана 7. уговора о кредиту, то није правилна одлука ни којом су обавезали туженог да тужиоцу плати износ од 5.573,90 динара, па је Врховни касациони суд преиначио нижестепену одлуку и одбио тужбени захтев за утврђење ништавости наведене уговорне одредбе, као и исплату новчаног износа, имајући у виду да је тужена банка овај износ наплатила на основу пуноважне уговорне одредбе.

То су разлози због којих је на темељу одредбе члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, ревизијски суд одлучио као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима спора донета је применом одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 1, 154. и 163. став 1, 2, 3. и 4. Закона о парничном поступку. Туженом су досуђени трошкови поступка за састав једног образложеног поднеска у износу од 6.000,00 динара, за приступ на два одржана рочишта у износу од 15.000,00 динара, за приступ на два неодржана рочишта у износу од 9.000,00 динара, на име састава жалбе износ од 18.000,00 динара, на име таксе на жалбу 3.900,00 динара, на име таксе на ревизију износ од 7.800,00 динара и на име састава ревизије у износу од 18.000,00 динара, што све укупно износи 77.700,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама за рад адвоката важећој у моменту предузимања радњи и Закона о судским таксама, по опредељеном захтеву туженог у смислу члана 163. став 1. и 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**